

sével látni szeretnénk az együttes elkövetkezendő darabjainak földelgozásában is.

A rendező Sándor Sándor színházi rendezői pályájának talán a legnehezebb feladatát kapta. Bár hosszú volt az idő, aránylag hosszú, amit a színház előkészületekre számított, de mégsem elegeadő, hogy a darab teljes anyaga megérjen a bemutatásra. Jóllehet, a rendezés technikai része a közönség elismerését érdemelte ki, a művészi szempontok azonban nem is olyan kevés kívánni valót hagytak maguk után. A legszembetűnőbb az összehatás állandóságának a hiánya: a nagy jelenetek, (főleg az első felvonásban, de mondhatjuk, hogy helyvel közel a harmadik felvonásban is) belevesztek a gyorsan pergő szövegbe. A kimondott szó olykor messze elkerülte a közönség figyelmét, nem talált visszhangra, nem ébresztett gondolatot s így nem tudta belekapcsolni a játék atmoszférájába a közönséget. Ugy éreztük akkor, ezeknél a jeleneteknél, hogy a színházi cselekménye csak a színpadon él és nem a nézőtérben is. Egy-egy színpadi képlenyűgőzően hatott, mintha az együttes minden erejét és szívét beleadta volna, azután fölszakadt ez az egység, ez a finoman átszőtt drámai atmoszféra s szinte sajnálta a néző, hogy állóképbe nem rögzíthette az előbbi, hogy a szövegeknyv nyomán sietve pergő képek el ne mossák megragadott művész élményeit.

A Magyar Népszínház ennek a drámának a bemutatásával mindemellett olyan művészi teljesítményt nyújtott, amelynek tanulmányozásával és elemzésével a színháztudományunknak már fejlettebb fokán érdemes és kell is foglalkoznunk.

Halász Vilmos

»NÉPOKTATÁS«

A napokban jelent meg a Vajdasági Autonóm Tartomány Népművelési ügyi osztályának kiadásában a »Népoctatás« című magyar nyelvű pedagógiai folyóirat. Megjelenése újabb hozzájárulás a jugoszláviai magyarság kulturális fejlődéséhez és újabb tanúbizonyság arra, hogy országunkban valóban a lenin-sztalini tanítás alapján nyer gyökeres megoldást a nemzeti kérdés. A nemzetköziség és nem a nacionalizmus irányában haladunk, mert a kisebbségeknek, közöttük a magyarságnak is teljes lehetősége van kulturáját anyanyelvén fejleszteni. De főleg nagy a folyóirat megjelenésének jelentősége a JKP V. kongresszusa után amely a népművelési munkásai elé ismételt nyomatékkal tűzte ki a feladatot: gyermekeinkből az új szocialista társadalom embereit nevelni, akiket — mint Gyilasz mondja — őszinteség, önzetlenség, igazságszeretet és törhetetlen hazaszeretet jellemez.

A folyóirat megjelenése nagy hiányt pótol. Jelentős mértékben hozzájárul a magyar tanítók és tanárok mindennapi munkájának megkönnyítéséhez. Elnéveléssel megvilágítja gyakorlati munkájukat, távlatot nyit előttük és megmutatja milyen úton halad közösségünk és vele együtt milyen úton kell haladnia a nevelésnek is, azonkívül általánosítja a gyakorlati munka tapasztalatait Erre hivatott az új magyar nyelvű folyóirat, mely reméljük kellő visszhangra talál a magyar nevelőmunkások között. Azt is reméljük, hogy mind több magyar tanító és tanár rövidesen nemcsak az olvasók, hanem a munkatársak táborába is belép hogy gyakorlati tapasztalatait egy-egy cikkben tanulmányban, vagy tudósításban közzétéve hozzájárul az új szocialista Jugoszlávia pedagógiai tudományának teljes kibontakozásához.

Már az első számban közölt írások címei is mutatják, hogy a folyóiratban csupa olyan kérdéstről van szó, me-

lyek tanítóink mindennapi nevelőmunkájának körébe tartoznak.

Mitra Mitrovics, a Szerb Népköztársaság Népművelésügyi minisztere »Kit neveljük és hogyan« című fejtegetésében — melyet a folyóirat első helyen közöl — a következőket mondja: »Majd ha embereink, különösen azok, akik kulturális téren dolgoznak, megértik a nálunk végbement népi forradalom és a folyamatban lévő és befejezésre váró kulturális újjászülés közötti szoros kapcsolatot, csak akkor lesz a munka iránya határozottabb, világosabb és távlatai — még a legmesszebbiek is — megvalósíthatók. Az új társadalmi szerkezet új irányt követel a nevelésben: meg kell találni a nevelés és képzés megfelelő formáit és tartalmát...«

Mitra Mitrovics a következőkben látja az alapvető kulturális feladatokat országunkban:

1) az írástudás és a műveltség alapjait nyújtani az összes iskolakorú gyermekeknek;

2) tovább folytatni a tervszerű harcot a felnőtt lakosság írástudatlanságának megszüntetése céljából;

3) nagy gondot fordítani a nemzetileg elnyomatásban volt, művelődésben elmaradott népekre és vidékekre.

Természetes, hogy az egyszerű írástudás, csupán a betűvetés elsajátítása nem elegendő: »Ma-holnap már nem elégedhetünk meg csak írástudással; olyan emberekre, olyan káderekre lesz szükségünk, amelyeknek műveltségi szintje megfelel az ország gazdasági nivójának...« A hétéves oktatás révén országunkban a gyermekek százezrei kapnak valóban szélesebb körű kultúrát, műveltséget és tudást.

A népművelésügyi miniszter főleg kiemeli az ifjúság nevelésének fontosságát hangoztatva, »... hogy a tudományszomjas ifjúságunkat tanfolyamok útján rendszeres oktatásban is kell részesíteni. Tudást és műveltséget azoknak kell adnunk, akiktől a régi rendszerben elvettük, azoknak a

milliónak, akik ma a demokrácia és hazánk kiépítésének hordozói.«

Népektatásunk célja: demokratikus hazánk számára olyan öntudatos polgárokat nevelni, akik bátran, elszántan, semilyen nehézségektől viszsza nem rettenve igaz szocialista patriotizmussal építik dolgozóink boldogabb jövőjét.

Jeszipov és Goncsárov »A nevelés történelmi- és osztályjellegéről« írva bemutatják milyen változásokon ment át az emberi társadalom a történelmi folyamán, továbbá, hogy a társadalom fejlődése bizonyos törvényeknek van alárendelve, hogy a történelmi események hordozói és véghezvivői a néptömegek és végül hogy a nevelés történelmi függvény, — azaz minden nevelésnek osztályjellege van. A nevelés tartalmát a mindenkori történelmi korszak uralkodó osztálya határozza meg. Minden osztálytársadalomban osztályjellegű a nevelés és mindig szoros kapcsolatban áll a politikával, mert — mint ahogy azt Lenin mondta — »az élettől elzárkózott politikamentes iskola — képmutatás és hazugság.«

A fejtegetést tovább elmélyíti Goncsárov »Pedagógia és politika« című cikke, melyből kitűnik, hogy hábár a politika alapját képezi a nevelésnek, célt és irányt ad neki, mégsem helyettesítheti és nem zárja ki a nevelést.

Jeszipov-Goncsarov másik cikke a tanórák kihasználásáról segítség tanítóinknak, hogy az órákat — főleg a kezdő tanítók — jobban megszervezzék, jobb beosztással, az idő észszerűbb kihasználásával jobb eredményt érjenek el gyermekeink oktatásában.

Népiskolánkban még mindig a legnagyobb nehézségeket a történelem tanítása okozza tanítóinknak. Teodoszics Radován »Történelem tanítás az elemi iskolában« című tanulmányában sok példával mutat rá az eddigi hibákra. Főleg hangoztatja, hogy sok tanító a történelmi eseményeket nem a dialektikus- és történelmi materializmus szemszögéből ítéli meg, ha-

nem a tudományellenes, vulgáris materializmus és idealista világnézet alapján adják elő az eseményeket. Teodoszics hangsúlyozottan kiemeli, hogy a történelem tanításának célja: »Hazánk, népünk iránti határtalan szeretet fejlesztése. Ennek az eszmének kell áthatnia az egész történelem tanítást«.

Ha az elvi cikkek mellett a jövőben — mint ahogy azt tervbe is vették — gyakorlati munkákat is közölnek a folyóiratban, melyek még közelebből rávilágítanak tanítóink

közvetlen feladatainak helyes megoldására és megmutatják azok levezetésének formáit és módját, a »Népciktatás« nagyszerű segédkönyvül szolgál majd, amelyet minden magyar tanító naponta kezébe vesz. Újabb biztosíték lesz ez arra, hogy tanítóink eredményesen küzdenek a tőkésrendből fennmaradt fölfogások a tudományellenes, idealista világnézet káros befolyása ellen a nevelői és oktatói munkában.

Szauer László

A HID IRODALMI PÁLYÁZATA AZ ÉVI PÁLYADIJ ÖSSZEGE 55.000 DINÁR

A *HID* szerkesztősége folyó év július hó elsején hirdette meg *harmadik* irodalmi pályázatát, amely immár harmadszor újabb erőpróbára hívja föl a haladászellem írástudóit. Az idei pályázat a két előbbihez viszonyítva egy új műfajjal bővült. Az elbeszélés, a vers, az egyfelvonásos és a háromfelvonásos színmű mellett pályázatot írtunk két irodalmi eszközökkel feldolgozott riportra is, amely a fenti négy közül a legkönnyebben megközelíthető műfaj és amelynek közvetlen hangján fiatal, induló íróink új tehetségeink komoly és időtálló műveket adhatnak.

Az idei pályázati felhívás ezért a *fiatal tollforgatókhoz szól*, — nem vesznek részt azon a hivatásos írók, az Írószövetség tagjai. Így a pályázat új tehetségek, most bentakező erők megmutatkozása lesz s az idei pályázat ezzel is még jobban elő kívánja segíteni irodalmi életünk fejlődését, az irodalomművelők tekintélyes táborának kiszélesedését.

Pályázatok:

1. Elbeszélés: első díj 5.000 dinár, második díj 3.000, harmadik 2.000 dinár.
2. Vers: Első díj 3.000 dinár, második 2.000, harmadik 1.000 dinár.
3. Egyfelvonásos színmű: Első díj 6.000 dinár, második díj 4.000, harmadik díj 2.000 dinár.
4. Háromfelvonásos színmű: első díj 10.000 dinár, második 5.000, harmadik díj 3.000 dinár.
5. R riport: első díj 5.000 dinár, második 3.000 dinár, harmadik díj 1.000 dinár.

A pályaművek benyújtásának határidejét a szerkesztőség mind az öt műfajra *1948 december hó 31-ig meghosszabbította*.

Novisád, 1948. november 22.

A *HID* szerkesztősége